

خزینہٴ اوراق

نمبر
۳۱

تاریخ تالیس
۱ مایس سنہ ۱۲۹۷

جمعہ ابرقسی

عمومی اعتباریہ فنونہ دائر رسالہ ادبیہ در

آبدہ درت کرہ اولہ رق جمعہ ابرقسی کونلری چیقار

پکن کہ نسخہ ۴۷۹ نومرولی صحیفہ نک بالاسندہ کی سر لوحہ
(تاریخ : رومی) دیزیلہ جک ایکن سہوا (تاریخ : عمومی) دیزلشد

« اخلاق »

خلق، نفس ناطقہٴ انسانیہ در ہیئت راسخہ دن عبارتدر کہ
آدن افعال بر کونہ فکرورویتہ محتاج اونقسزین کال یسر
وسہولتہ صدور ایدر .

ایدی اگر بو ہیئت راسخہ، عقلاً و شرعاً جیل و محمود
اولان افعاله مصدر اولہ پیلہ جک بر حیثیہ ملابس ایسہ، خلق
حسن، تسمیہ اولنور

واگر آدن صادر اولان افعال، افعال قبیحہ و مذمومہ
ایسہ خلق سیی، تسمیہ قلنور

رسوخ، شرطدر

زیرا مثلاً عارضی بر سبدن ناشی نادر آ بذل مال ایدن کیمسہ یہ
خلق سخادر، یعنی کریم و سخیدر دیغر تاکہ نفسندہ کرم و عطا
بر سبجیہ مخصوصہٴ راسخہ اولدیغی ثابت اولمہ

سہولت و عدم رؤیت، شرطدر

چونکه بذل مالی مع التکلف اعتیاد ایلینده کذلک خلق سخادر، دینیز

سخا، مطلقا فعلدن یعنی بذلی مالدن عبارت دکلدر زیرا نیجه کیسه لک سخاوت طبعی وار ایکن یا فقدان مالدن و یاساثر مانعدن ناشی بذل واحسانده قاصر اولور

نیجه کیسه لده وارکه بخل وامساک ایله متصف ایکن یا بر سبب و باعثدن و یا ریادن ناشی بذل و عطایه مضطر اولور خلق حسن صاحبده قوه علم، قوه غضب، قوه شهوت، و برده بو اویج قوتی حال اعتدالده طوتمق ایچون، قوه عدل ک وجودی لابددر

قوه علمک ایلیکی اقوالده، صدق ایله کذب، اعتقاداتده حق ایله باطل، افعالده، جهل ایله قبح، ینسلیرینی فرق و تمیز ایتمکی تسهیل ایتکدهدر

بو سببندرکه قوه علم، تحصیل ایدنجه آدن ثمره حکمت، حاصل اولور حکمت ایسه اخلاق حسنه نک رأس و رئیسدر، نته کم جناب واجب الوجود قرآن مجیده حکمتی خیر کثیر ایله یاد ایلدی

قوه غضب و شهوتک ایلیکی ده حال انقباض و انبساطلرنده حکمتک اقتضا ایتدیکی حد و مقدار اوزرینه اقتصار ایتکدهدر، قوه عدل، غضب و شهوتی عقل و شرعک اشارتی شده ضبط ایلدیکندن، نا حصر مشیر، منزله منندهدر

غضب، آوزغرینه بکرز

زیرا آوزغری ده تربیده محتاجدر تا که ایجابنه کوره اوه صالمنده و طور مقده صیادک، طوت طور، دیو ایده جکی اشا.

رتبه تابع اوله بوقسه حرکات وسکناتی کندی نفسنک هیچانسه
تابع اولسه ایشه یرامن

شهوت، آو آولامغه کیدن صیادک بنسیدیکی آکه بکرر زیر
مطلقا فرس رهوار دخی کیمی وقت مؤدب اولوب راکینک
دلخاهنه کوره حرکت ایدر کیمی وقت سرتلک ایدوب کم آلاز
اولورده دیلدیکی یوله کیدر

ایمدی هرکیمده که بو صفتلر علی وجه الاعتدال استقرار
بولدیه او کیمسه ایچون اخلاق حسنه صاحبیدر دیه حکم
اولنور

قوه شهویه نك حسن واعتدالنه یعنی معتدل ومستحسن
اولان قوه شهوانیه عفت، تعبیر اولنور
قوه غضبیه، اگر حد اعتدالی تجاوزله جانب افراطه میل
ایلرسه، تهور، وضعف وتفریط جهته میل ایدرسه، جبن،
تسمیه قلنور

قوه شهوانیه اگر افراط طرفنه مقابیل اید، شره، ونقصان
وتفریطه میل ایلرسه، خود، تسمیه اولنور حال وسط که
اوده عدل، دن عبارتدر محمود در

افراط وتفریط طرفلری رذائل و ذمایعدن معدود در
عدلك زیاده ونقصان یعنی افراط وتفریط طرفلری اولیوب
یالکز بر ضدی وارکه اوده جور واعتسافدر

اگر اغراض فاسده استعمال اولنورسه حکمتک افراطی
جر بزه، وتفریطی، بله، تسمیه قلنور

حکمت دینمکه شایان و بو اسم جلیلک شرف اختصاصنه
چسبان اولان حالت وسطاسیدر

بو تقدیر چه اخلاق حسنة جیلہ نك امہات واصول دردہ
 انحصار ایدر
 حکمت، شجاعت، عفت، عدل،

« بحث مهم »

حال بطالتہ مغلوب اولئر تزکیة نفس و تہذیب اخلاق
 ایله مجاہدہ بی استقال ایدرک « بو عبیلہ اشتغالدر چونکہ تبدیل
 اخلاق ممکن دکلدر طبایع بنی آدم تبدیل و تغیر ایتمز » دیہ زعم
 ایلدیلر و بو زعم باطل لرینی اثباتہ ایکی وجهله استدلال ایدوب
 اولاً - خلق و شریعت باطنک صورتیدر - نتہ کم خلق و ہیئت
 ظاهرک صورتی اولدیغی کبی - ایددی خلقت ظاهرہ فصل کہ
 قابل تغیر دکلہ خلق باطن دخی اولیلدر، ثانیاً - خلق حسن،
 غضب و شریعتی و حب دنیایی قمع و قہر دن عبارتدر کہ بونک
 امتناعی محتاج اثبات دکلدر، بناء علیہ انکلہ اشتغال فائدہ منر
 یرہ اضاعہ اوقاتدر » دیدیلر

« جواب »

اگر اخلاق بنی آدم قابل تبدیل و تغیر اولمسد، وصایا،
 مواعظ، تأدیبات، بونلرک هپسی باطل اولمق لازم کلیردی
 قرآن مجیدده ایسه تزکیة نفس ایدنک فلاحی ممرح اولدیغی
 کبی حضرت رسول اکرم دخی تحسین اخلاق ایله امر بیور -
 مشلدر

همده اخلاق انسانیه نك امکان تہذیبی فصل انکار اولنہ بیلیر
 کہ تربیہ سبیلہ اخلاق بہائمہ بیلہ بام بشقہ برتحول پیدا
 اولدیغی دائماً کوروب طور بیورز

وحوشی تربیه ایله تألیف و تألیس ایدیورز .
 کلپی تأدیپ ایله طسودنیغی آوی یمه دن کتیروب اوکزده
 براقغه آلیشدیریورز .
 اك سرت آتی بیله تذلیل ایله تحت اطاعت وانقیاده آلورز
 بواحوالك هپسی ایسه تبدیل و تغیر اخلاق اثری دکلده
 یانه در ؟

کشف غطا

موجودات، ایکی قسمه منقسم اولور که برنجیسنک اصلندهده
 تفصیلندهده آدمک مدخل و اختیاری یوقدر
 آسمان و اختران و بلکه خارج و داخلده کی اعضای بدن انسان
 کبی که خلاق جهان بونلری نه شکل و صورتده برآتمش ایسه
 هیئت اصلیه لری زیاده و نقصان قبول ایتمز
 ایکنجیسی ایسه حین خلقت و آفریننده وجود ناقص ایله
 وار، و فقط کندولرنده استعداد کمال درکار اولدیغندن عبده
 اختیارینه مرتبط اولان شرائط لازمه سنه مراعات ایله نقصانی
 اکمال اولنه بیلیر

زیرا شو کوردیکمز چکر دکلر، نه المادر نه حورمادر، ولکن
 الما و حورما اولغده مساعد بر استعداد و طبیعتده برادلمش اولد -
 یغندن شرطنجه تربیتپذیر اولورسه چکر دک ایکن بالاخره الما
 و حورما اولور اما اوتربیدی کوره مزسه اصلا نه الما اوله -
 بیلیر نه حورما*

ایمدی نصل که چکر دک انسانک اراده و اختیاریه یالکز بعض
 احوالی قبول ایدیورسه، غضب و شهوت، دخی بویله در یعنی
 نفسمزده اصلا اثرلری قلامقی اوزره بالکلیه قمع و قهر ایتمکی

مراد و او بولنده پک چوق جد واجتهاد ایتسه كده بو كا مقتدر
اوله میه جغز بدیی اولوب آنجق ریاضت و مجاهده ایله غضبكده
شهوتكده شدت فوران و غلیانی تسکین ایدم بیلیرز

هم انكلمده مأمور و مكلفز، و سبب نجات و سلامتزه بودر،
و تبدیل اخلاقدن مطلوب و مقصود اولان دخی اشبو تعدیل
اولوب یوقسه بالكلیه قع و قهر دكلدر

بالكلیه قع و قهر نصل مطلوب اوله بیلیركه جناب حكیم
لم یزل طبع بنی آدمده قوه شهوانیه بی برقاذه عظیمه ایچون
یراتمش!

جبلت انسانیهده آنك وارلغی ضروریدر، بر صورتده كه
بالفرض طعامده اولان اشتها انقطاع بولسه انسان هلاك اولور،
شهوت وقاع کیسیله نسل منقطع اولور، غضبك بالكلیه زوال
و انقطاعی تقدیرنده انسان اولومنه قصد ایدن بر صائلی بیله
دفعدن عاجز قالیر

مبحث دیگر

حق تعالی حضرتلرینك انسانه بیوك بر احسانده كندویه عیب
نفسنی كوره بیله جك قوت و قدرت بخش ایتسیدر كه اعظم اسباب
بختیاری عد اولنسه سزادر

زیرا غافل انسانه كوره اك كوچ شی عیب نفسنه كسب وقو -
قدر، حالو كه عیبك علاجی آكا موقوفدر

لكن یازق كه اكثر ناس كوزنده کی مرتبی كور مزده بشقه -
سنگ كوزنده کی چوپه ایشیر

كشی نقصانی بئلك کی عرفان اولمز

دوست، متجسس، دوستك عینه باقر
 دشمن، متجسس، دوشمنه طاقدیغی قلوب براقر
 «وعین الرضا عن كل عیب کلیله»
 «ولكن عین السخط تبدی المساویا»

بوزنکله برابر کامل انسان، مداهن دوستلرک ریا کارانه
 مدایمچی دکلده مکدن زیاده، دشمن غمازدن قبایمچی ایشتمکله
 مستفید اولور

دائما دشمنك سوزینی تکذیب ایله حسد و غرضه جل ایتک
 عقلی قصیر اولانك کاریدر
 حق سوزی - کیمک لساندن صادر اولورسه اولسون -
 قبول ایله آندن انتفاعه چالیشمق بصیر اولانك شعاریدر
 (سری پاشا)

«جنتقر لیلا خانم ایله فطنت خانمه نظیره در»

زیر کاکلدن رخ دلدار کندین کوستر
 ابر ایچنده مهر برانوار کندین کوستر
 زخمنه مرهم اوموب هپ اولطیب نورسه
 دردینی سویلر دل بیمار کندین کوستر
 کان عشقک ایتدی چون کوه دلی آتش فشان
 لبرک یاد ایتدیکم دم نار کندین کوستر
 آرزوی پوس لعلک دل ینده ایتسه نهان
 دیده دن اشک دم سرشار کندین کوستر
 اهل عشقه حامی تقریرده هیچ حاجت قومز
 فور ایله مرآت دلدده یار کندین کوستر